

Geestelijke gezondheidszorg: volop in beweging, staat veel verder dan 150 jaar geleden!

In een recente bijdrage ('De psychiatrie staat nog even ver als 150 jaar geleden') getuigt Brenda Froyen over haar psychiatrische behandeling omwille van postpartum psychose. Deze bijdrage werd gevolgd door reacties van ervaringsdeskundigen. Als klinisch werkende psychiaters hebben wij met veel respect en interesse dit debat gevolgd.

Deze getuigenis leent zich tot verschillende lezingen. Een eerste lezing betreft een zeer openhartig en bewonderenswaardig verhaal over de eigen ervaringen van deze vrouw (als patiënt, individu, partner en moeder) met een psychiatrische stoornis en bijhorende behandeling. Psychiatrische stoornissen komen frequent voor. De behandeling ervan is vaak complex, het erbijhorende taboe nog steeds groot. Getuigenissen hieromtrent zijn meer dan welkom en kunnen hopelijk dit taboe helpen doorbreken. Een tweede lezing focust op de vele, ook voor ons herkenbare knelpunten in de psychiatrische zorgverlening. Dit betreft knelpunten voor de patiënt en zijn/haar omgeving: bv. de impact van gedwongen opname, regionale verschillen in hulpverlening, het maatschappelijk stigma, de nood aan gepersonaliseerde zorg op maat en zorg waarbij de patiënt niet tot een stoornis wordt herleid. Dit omvat echter ook knelpunten voor de hulpverleners: bv. de beperking van regelgeving en praktijk inzake gedwongen opname, de beperkte middelen (in absolute wanverhouding als je vergelijkt met het voorkomen en de gevolgen van psychiatrische stoornissen), agressie van patiënten naar hulpverleners toe. Hoewel dit duiden van knelpunten ogenschijnlijk (en zeker in eerste tijd) pijnlijk lijkt, is dit een noodzakelijke stap om tot verandering te komen: dus ook in deze context zijn getuigenissen toe te juichen. Een derde lezing betreft een verhaal van herstel: Brenda Froyen heeft goede zorg gevonden in een moeder-kind-eenheid, heeft intussen een goed uitgebouwde ambulante begeleiding, is sinds meer dan twee jaar psychosevrij, is in staat geweest haar medicatie deels af te bouwen en heeft voor het eerst sinds lang opnieuw een 'Jan en Brenda-reis' gemaakt! Het spreekt voor zich dat (en misschien vooral) deze getuigenis van herstel uitermate belangrijk is. Of zoals Brenda Froyen pakkend zegt: "We hebben weer dromen. En hoop. Er is zo weinig hoop in de psychiatrie. Ook daarom heb ik een boek geschreven: je kunt wel degelijk van een psychose genezen."

Weinig hoop?

Hoop is belangrijk: hoop doet immers (her)leven. Daarom kunnen wij ons niet akkoord verklaren met de stelling "Er is zo weinig hoop in de psychiatrie." In onze klinische praktijk horen we immers dagelijks getuigenissen over hoop en herstel. Ook op beleidsniveau zien we de voorbije jaren steeds meer

vernieuwende initiatieven in de geestelijke gezondheidszorg. Dit gaat o.a. over initiatieven rond vermaatschappelijking van de zorg (met afbouw van bedden en uitbouw van mobiele zorgverlening, in nauwe samenwerking met de eerste lijn) en initiatieven rond betere regelgeving en praktijk van dwang- en drangmaatregelen. Maar ook over de ontwikkeling van kwaliteitsindicatoren die het mogelijk moeten maken om de kwaliteit van zorg te meten en bij te sturen, en over initiatieven die participatie van patiënten en familieleden in de concrete zorgverlening en op beleidsniveau aanmoedigen. Tot slot zijn er de initiatieven m.b.t. zorg voor kinderen en jongeren met een ouder met psychische problemen en er is het streven naar erkenning van de klinisch psycholoog als gezondheidszorgberoep. De hoeveelheid, kwaliteit en inhoud van deze initiatieven kan niet anders dan ons hoopvol stemmen. Ze worden mede mogelijk gemaakt door de overheid maar steunen in belangrijke mate op het vrijwillig en groot engagement van het GGZ werkveld, patiënten en hun familieleden inclusief: opnieuw en bovenal een hoopvolle vaststelling!

Voortbouwend op deze vaststellingen, met het bewust genomen risico als naïef bestempeld te worden, menen wij dan ook dat de geestelijke gezondheidszorg volop in beweging is. De ingeslagen weg dient met vallen en opstaan verder te worden bewandeld. Noodzakelijke voorwaarden hiertoe zijn een blijvend engagement van het werkveld, een volgehouden en betere ondersteuning door de overheid (ook in tijden van economische crisis) en een breder maatschappelijk draagvlak. En tenslotte, niet in het minst, een goede samenwerking met ervaringsdeskundigen. Enkel gezamenlijk kunnen we leren en groeien op basis van positieve en negatieve ervaringen.

Jürgen De Fruyt, Chris Bervoets, Geert Dom, Frieda Matthys, Hendrik Peuskens, namens de Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie